

BETÆNKNING**Afgivet af Familie og Sundhedsudvalget****vedrørende****Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkesuisut pålægges at rette henvendelse til Kommuneqarfik Sermersooq med henblik på at drøfte mulighederne for etablering af et krisecenter i Tasiilaq.***(Fremsat af Medlem af Inatsisartut, Laura Tàunâjik, Siumut)***Afgivet til forslagens 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Tillie Martinussen, Demokraterne, formand

Medlem af Inatsisartut Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Jess Svane, Siumut

Medlem af Inatsisartut Laura Tàunâjik, Siumut

Medlem af Inatsisartut Ineqi Kielsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Mimi Karlsen, Inuit Ataqatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 21. april 2016 under FM2016 nærmere gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller begrundet forslaget med, at der ikke findes et krisecenter i Østgrønland. Dette til trods for, at behovet i høj grad er til stede. Tasiilaq er landets 7. største by, men antallet af anmeldte husspektakler i Tasiilaq er landets næsthøjeste. Forslagsstiller ønsker derfor tilslutning til, at Naalakkesuisut skal rette henvendelse til Kommuneqarfik Sermersooq med henblik på at drøfte mulighederne for etablering af et krisecenter i Tasiilaq.

1. behandling af forslaget i Inatsisartut

I svarnotatet til forslaget fremhæver Naalakkersuisut Strategi- og Handlingsplan mod Vold 2014-2017, hvor det fastslås, at de 7 eksisterende krisecentre i landet ikke ses at være tilstrækkelige med henblik på at sikre, at voldsramte kvinder og deres børn kan komme væk fra volden. Naalakkersuisut fremhæver endvidere, at kommunen efter gældende regulering om krisecentre har mulighed for at søge om driftstilskud fra Landskassen.

Naalakkersuisut oplyser i svarnotatet, at der allerede er taget kontakt med Kommuneqarfik Sermersooq om etablering et krisecenter i Tasiilaq, hvorefter forslaget indstilles til godkendelse.

Til 1. behandlingen af forslaget blev der afgivet ordførerindlæg fra Siumut, Inuit Ataqatigiit, Demokraterne, Atassut, Partii Naleraq og løsgænger, Naaja H. Nathanielsen.

Siumut støttede det igangsatte og videre arbejde med henblik på at få etableret et krisecenter i Tasiilaq.

Inuit Ataqatigiit faldt det isoleret set meget positivt, at der blev etableret et krisecenter i Tasiilaq. Da volden i samfundet imidlertid stadig er meget udbredt, foruden at der i mange byer ikke findes et krisecenter, så fremlagde Inuit Ataqatigiit i deres ordførerindlæg følgende ændringsforslag:

At Inatsisartut beslutter at fremsætte et beslutningsforslag om, at Naalakkersuisut med henblik på at etablere krisecentre i de byer, hvor disse ikke forefindes, retter henvendelse til alle kommuner for at etablere sådanne.

Demokraterne fremførte, at forslaget ønskes vedtaget. Demokraterne udtalte, at det i sig selv er et krisetegn for landet, at der findes så omfattende voldsudøvelse, og at behovet for indsatser imod vold derfor er velkomne, og at der udestår en diskussion om psykisk vold, samt hvordan vold udøves ud over selve akten at slå. Derfor ønskede Demokraterne, at det offentlige i endnu højere grad satte fokus på alle former for vold og de alvorlige konsekvenser, samt følgevirkninger heraf. Demokraterne understregede også behovet for massiv folkeoplysning omkring voldens mange former, samt behov for hjælp til selvhjælp.

Atassut indstillede forslaget til vedtagelse, men fremførte tillige, at andre kommuner og byer kunne have behov for krisecentre for at beskytte mod voldsudøvelse.

Partii Naleraq fremførte tilfredshed med, at Naalakkersuisut havde indledt dialog med kommunen med henblik på etablering af et krisecenter i Tasiilaq. Partii Naleraq opfordrede Naalakkersuisut til, at samarbejde og være i dialog med de øvrige kommuner om behovet for krisecentre på andre lokaliteter med behov. Partii Naleraq anførte videre, at etablering af krisecentre ikke i sig selv løser problemet med den udbredte vold i samfundet, og at der skal noget mere til.

Løsgænger Naaja H. Nathanielsen støttede entydigt forslaget, men undrede sig over, at landets store voldsproblem ikke får større bevågenhed og prioritet. Det blev fremført, at alle kommuner burde have en klar strategi mod vold.

På denne baggrund blev forslaget henvist til videre behandling i Familie- og Sundhedsudvalget.

Udvalgets behandling af forslaget

Ud fra en behovsbestemt vurdering kan Familie- og Sundhedsudvalget støtte et forsat konstruktiv samarbejde mellem Naalakkersuisut og Kommuneqarfik Sermersooq med henblik på etablering, og på sigt drift af et krisecenter i Tasiilaq.

Udvalget har hæftet sig ved, at det i svarnotatet med tydelighed fremføres, at Kommuneqarfik Sermersooq er orienteret om, at departementet ikke umiddelbart kan involveres i etablering af krisecentret, men at Kommuneqarfik Sermersooq i henhold til Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 8. december 2004 om krisecentre har mulighed for at søge om tilskud.

Udvalget fremhæver, at det i rapporten fra 2013, om *Kortlægning af Krisecentre i Grønland*, udarbejdet af Mælkebøtten efter opdrag fra Departementet for Familie og Justitsvæsen, blev anbefalet, at der blev etableret flere krisecentre for voldsramte kvinder – og dette særligt i Østgrønland. På denne vis ses forslaget at være en naturlig opfølgning på denne rapport.

Regulering om krisecentre og aktuelle driftsskud

Regelgrundlagt om krisecentre findes i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 8. december 2004 om krisecentre, der har hjemmel i Landstingsforordning nr. 6 af 28. april 1988 om institutioner med særlige formål for voksne.

I Finansloven for 2016 er Selvstyrets driftsbevilling til de eksisterende krisecentre anført under Hovedkonto 30.14.29 *Indsatser med sociale formål*. På hovedkontoen udgør bevillingen i 2016 til krisecentre lidt over 2 mio. kr. (2.089.000). Dette tilsvarende i overslagsårene, hvor man endnu ikke har kunnet tage højde for et eventuelt senere driftstilskud til et krisecenter i Tasiilaq.

Hvad er et krisecenter?

Det anføres i § 1 i bekendtgørelsen fra 2004 om krisecentre, at der ved et krisecenter forstås *et midlertidigt bosted for kvinder eller mænd, der har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold*, foruden at brugerne af krisecentre under opholdet modtager rådgivning, omsorg og anden form for hjælp.

Det skal bemærkes, at der efter § 1 i bekendtgørelsen om krisecentre også er mulighed for, at der kan etableres krisecentre eller et midlertidigt bosted for mænd, hvilket der i dag dog ikke ses at være.

Udvalget har bemærket, at det er udmeldt fra Naalakkersuisoq for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender, at der i 2016 påtænkes gennemført et seminar om vold mod mænd og behovet for krisecentre for mænd og mandegrupper mod vold. Udvalget kan støtte dette tiltag.

Udvalget har endvidere hæftet sig ved, at Naalakkersuisoq for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender under 1. behandlingen af forslaget oplyste, at hun er opmærksom på, at der i et vist omfang findes overbelægning på landets krisecentre, hvilket har betydet, at alle volds ofre ikke har kunnet tilbydes plads. Udvalget ser et behov for, at der gennemføres og opdateres en behovsanalyse om behovet for pladser på krisecentrene.

Organisering af krisecentrene

Som det fremføres af forslagsstiller, så findes der 7 lokale krisecentre i Grønland. Disse ligger i byerne: Ilulissat, Aasiaat, Sisimiut, Nuuk, Paamiut, Qaqortoq og Narsaq.

Derudover findes det landsdækkende krise- og behandlingscenter, Illernit, som ligger i Qeqertarsuaq. Det landsdækkende krisecenter Illernit i Qeqertarsuaq blev taget i brug ultimo 2014 og officielt åbnet i januar 2015. Illernit modtager voldsramte kvinder med børn fra hele landet. Illernit fungerer både som et tilflugtssted, men også som et behandlingscenter for kvinder med børn, som ikke kan benytte et af de allerede eksisterende krisecentre.

Behovet for krisecentre.

Som der videre redegøres for i forslaget med henvisning til en § 37 - besvarelse fra Naalakkersuisut, så er der et misforhold mellem den store voldsudøvelse i samfundet og kapaciteten på krisecentrene.

Udvalget er vidende om Naalakkersuisuts strategi- og handlingsplan mod vold 2014-2017, og den seneste fremdriftsrapport. Udvalget har desuden noteret sig det fremførte i svarnotatet til forslaget, hvorefter Naalakkersuisut agter at sikre, at der tages fat på at udvikle de eksisterende krisecentre, blandt andet ved undervisning af krisecentrenes medarbejdere, og udarbejdelse af statistik for krisecentrene. Præsentable tiltag, men næppe tilstrækkelige, når man påtænker den megen voldsudøvelse i landet. Udvalget er fortalende for et intensiveret fokus mod volden i samfundet. De alvorlige voldsstatistikker for landet kræver helt særlige indsatser, for at modvirke volden og skabe det trygge samfund, og de trygge familierammer alle ønsker sig.

Grønland tiltrådte i 1983 FN's konvention om afskaffelse af alle former for diskrimination mod kvinder (CEDAW). Grønland tiltrådte i 1993 FN's Børnekonvention, og forpligtede sig derved til at realisere børns rettigheder i samfundet. Konventioner, der skal sikre trygge familierammer, hvilket er uforeneligt med vold og voldsudøvelse. Foruden de politisk formulerede ønsker om, at børn og unge skal vokse op i trygge omgivelser, så har Grønland også tiltrådt de forpligtende konventioner, der skal sikre, at der sker særligt beskyttelse af kvinder og børn. Dette gælder for alle borgere i Grønland uanset, hvor i landet de bor.

Udvalget fastholder en klar afstandstagen mod alle former for vold. Udvalget skal understrege, at man politisk skal prioritere tiltag, der har til formål og som konsekvens, at minimere volden i samfundet.

Vold og krænkende adfærd er afskyeligt og afstumpet. Vi skal imidlertid alle dagligt arbejde for at volden og dens udtryk og mange ansigter minimeres og optimalt set forsvinder. Ligeså vigtigt er det at afhjælpe årsagerne til vold. Indsatserne mod vold skal virke, ellers er de ikke de rigtige eller mange nok. Vold nedbryder de mennesker, der skal bære samfundet frem til udvikling. Samtidig er der en klar sammenhæng mellem høje tal på husspektakler og voldsudøvelse i samfund, og en række andre byrdefulde afledte sociale problemer, hvorfor indsatser mod vold bør have en høj prioritet i det samlede arbejde i Naalakkersuisut.

Udvalgets arbejde med forslaget har været en god anledning til at sætte fokus på landets krisecentre, og volden blandt den grønlandske befolkning.

Udvalget anerkender elementerne i Naalakkersuisuts strategi- og handlingsplan mod vold 2014-2017, men finder alligevel anledning til at fremkomme med følgende henstillinger til Naalakkersuisut:

- At Naalakkersuisut får afdækket og opjusteret behovet for krisecentre i Grønland og behovet for pladser. Udvalget noterer sig at Naalakkersuisut er i gang med at indsamle statistik, og ser frem til at se indsamlede data fra krisecentrene.
- At der sker et koordineret arbejde i Naalakkersuisut, der understøtter og synliggør arbejdet på krisecentrene.
- At Naalakkersuisut sikrer, at der sker en udvikling af ensartede arbejdsredskaber og metoder som et tilbud til krisecentrene. Udvalget vil i denne sammenhæng særligt påpege behovet for, at Naalakkersuisut sikrer, at der på grønlandsk er udarbejdet informations, vejlednings- og rådgivningsmateriale, således at brugerne af krisecentrene under og efter ophold på et krisecenter får viden om vold og dens mange former, og efterfølgende bliver styrket til at kunne håndtere deres egen tilværelse. Metoden eller idégrundlaget ”hjælp-til-selvhjælp” ønskes opprioriteret, således voldsramte kan søge informationer på hjemmesider, kommunekontorerne m.fl.
- At Naalakkersuisut bliver mere offensive og synlige i arbejdet på at få bekæmpet volden i samfundet i alle dens afskygninger og på alle niveauer.
- At Naalakkersuisut indgår i dialog med kommunerne med henblik på at yde dem bistand til at kunne vedtage kommunale strategier og indsatser mod vold.

Henstillingerne er afledt af udvalgets arbejde med forslaget, og den gennemførte 1. behandling af forslaget, hvor de enkelte ordførere og partier fremførte konstruktive og

brugbare indlæg til brug for den nærmere behandling af dette forslag, og indsatserne og tiltagene mod vold.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts Forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering. Dette er sket på følgende vis:

Beslutningsforslaget indebærer, at Naalakkersuisut pålægges at rette henvendelse til Kommuneqarfik Sermersooq. En sådan henvendelse har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser, men forhåbningen er naturligvis, at der på baggrund af henvendelsen vil blive taget initiativ til etablering af et krisecenter i Tasiilaq.

I henhold til § 7 i Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 18 af 8. december 2004 om krisecentre kan krisecentre ansøge om driftstilskud fra Landskassen. Det fremgår af budgetspecifikationen til finanslovens hovedkonto 30.14.29 Indsatser med sociale formål (Driftsbevilling), at tilskuddet kan udgøre op til 50 % af de budgetterede driftsudgifter.

I praksis finansieres krisecentrene af kommunerne og Selvstyret med hver 50%.

Af de eksisterende krisecentre har to driftsomkostninger på under 500.000 kr., mens fem har driftsudgifter på mellem 500.000 kr. og 1.000.000 kr. årligt. Jeg antager på denne baggrund, at driftsomkostningerne til et krisecenter i Tasiilaq vil ligge på omkring 500.000-800.000 kr. årligt.

Udvalget har taget det anførte til efterretning.

Ændringsforslag fra udvalget

Til trods for, at udvalget støtter forslaget i den oprindelige form, så finder udvalget anledning til at fremsætte et præciserende ændringsforslag til dette forslag, således at Naalakkersuisut i tillæg til det oprindelige forslag yder ensartet råd og vejledning, til alle kommunerne om mulighederne for at etablere krisecentre. I den sammenhæng skal det understreges, at flere byer mangler et krisecenter. Udover at være et beskyttende og trygt sted, så er krisecentrene faktisk en aktiv medspiller i lokalsamfundets indsatser mod vold. Den rådgivende og informerende rolle, som landets krisecentre udøver, giver brugerne vejledning og indsigt, der kan bruges både personligt, forebyggende og præventivt mod vold i lokalsamfundet.

Med henblik på at forene forslaget med elementerne i ændringsforslaget fra Inuit Ataqatigiit, så fremsætter udvalget i enighed følgende ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkesuisut pålægges at rette henvendelse til Kommuneqarfik Sermersooq med henblik på at drøfte mulighederne for etablering af et krisecenter i Tasiilaq, foruden at Naalakkersuisut pålægges at undersøge behovet for udvidede behandlingsmuligheder for voldsramte i alle kommunerne, samt at rette henvendelse til alle kommuner med henblik på at give råd og vejledning med henblik på at udbrede indsatserne mod vold, eventuelt at understøtte oprettelse af krisecentre eller andre tilbud til voldsramte der ønsker at afbryde samliv med voldsudøvere i de byer, hvor sådanne ikke forefindes.

Udvalget skal supplerende anføre, at det næppe er realistisk, at der etableres krisecentre alle beboede steder, men på den anden side, så har samfundet en pligt til at understøtte borgere med behov for afskærmning mod vold, således at også disse vokser op og lever i trygge rammer. De forebyggende indsatser mod den eksisterende vold må ikke nedprioriteres, så længe problemet med vold består. Vi skal tværtimod fastholde de forebyggende indsatser mod vold, således at behovet for krisecentre forhåbentlig på sigt kan falde, i samme takt som volden i samfundet. Det er forsat bydende nødvendigt, at fastholde indsatserne mod vold i dens mange former og udtryk.

Inuit Ataqatigiit skal supplerende bemærke, at idet omfang krisecentre er selvejende institutioner, kan de ikke pålægges at have behandlingsmuligheder for voldsramte.

At udvide behandlingsmuligheder for voldsramte hører under Naalakkersuisuts voldstrategi. Driftsudgifter på krisecentre og behandlingsmuligheder er vidt forskellige forhold, og må adskilles.

Udvalgets indstilling:

Udvalget indstiller udvalgets ændringsforslag til vedtagelse og det oprindelige forslag og ændringsforslaget fra Inuit Ataqatigiit til forkastelse.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Tillie Martinussen

Formand

Agathe Fontain

Jess Svane

Laura Tàunâjik

Ineqi Kielsen

Ane Hansen

Mimi Karlsen